

GILLERMOSSENINKALLION RANTA-ASEMAKAAVAN VAIKUTUKSET NUUKSION NATURA 2000 -ALUEESEEN

Esa Lammi

7.11.2022

GILLERMOSSENINKALLION RANTA-ASEMAKAAVAN VAIKUTUKSET NUUKSION NATURA 2000 -ALUEESEEN

Sisällys

1	Arvioinnin tausta	3
2	Arvioinnin lähtötilanne.....	3
3	Arvioinnin toteutus	4
4	Gillermosseninkallion ranta-asemakaava	5
5	NuukSION Natura 2000 -alue (FI0100040)	6
5.1	Yleiskuvaus.....	6
5.2	Natura-alueen suojeluperusteet.....	7
6	Vaikutukset Natura-alueen suojeluarvoihin	8
6.1	Vaikutusalueen laajuus	8
6.2	Välittömät vaikutukset.....	9
6.3	Välilliset vaikutukset	9
6.3.1	Vaikutukset luontotyyppeihin	11
6.3.2	Vaikutukset lajeihin.....	13
6.4	Vaikutukset NuukSION Natura-alueen eheyteen	14
6.5	Muut hankkeet ja suunnitelmat.....	14
7	Johtopäätökset	15
8	Lähteet ja kirjallisuus.....	15

Kansikuva: Asemakaava-alue on suurelta osin kallioista metsämaastoa.

Pohjakartat © Maanmittauslaitoksen avoimet aineistot, lokakuu 2022.

Valokuvat © Esa Lammi.

1 ARVIOINNIN TAUSTA

Espoossa sijaitsevan Velskolan Pitkäjärven itärannalle on valmistumassa ranta-asetakaava. Kaava-alue kattaa yksityisomistuksessa olevan Gillermosseninkallion alueen (Erican tila, 49-401-1-175). Kaavaluonnoksessa alueelle on osoitettu kolme uutta rakentamispaiikkaa. Alueella on entuudestaan rannalla oleva saunarakenus.

Erican tila rajautuu noin 200 metrin matkalta Jänisniemen–Björnträskin luonnon-suojelualueeseen, joka on osa Nuuksion Natura 2000 -aluetta (tunnus FI0100040). Ranta-asetakaava-alueen maanomistaja tilasi syksyllä 2022 Ympäristösuunnittelu Enviro Oy:ltä selvityksen, jossa arvioidaan kaavan vaikutuksia Nuuksion Natura 2000 -alueeseen.

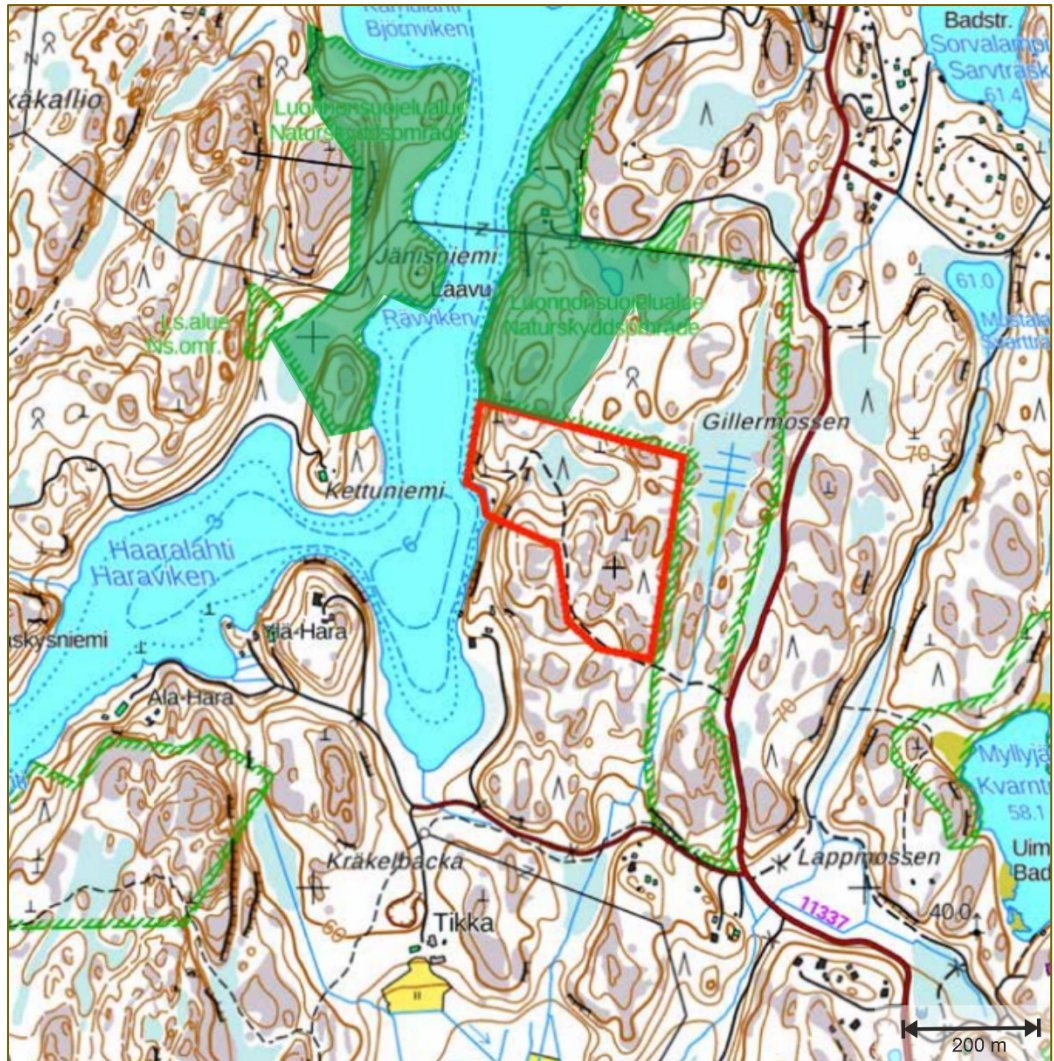
2 ARVIOINNIN LÄHTÖTILANNE

Gillermosseninkallion ranta-asetakaava-alueelta on laadittu luontoselvitys vuonna 2018 (Ympäristösuunnittelu Enviro Oy 2018). Selvitys kattoi koko kaava-alueen, mutta ei ulottunut sen ympäristöön. Ranta-asetakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma (Marhami Oy 2022a) sekä ranta-asetakaavan luonnos (Marhami Oy 2022b) valmistuivat 1.10.2022.

Velskolan Pitkäjärven eteläosaan on laadittu aiemmin (hyväksytty 23.4.2014) ranta-asetakaava, jossa on osoitettu uusia rakentamispaiikkoja loma-asutukselle ja pysyväälle asutukselle. Lisäksi kaavassa on osoitettu uusia luonnonsuojelualueita mm. järven rantavyöhykkeelle. Erican tila ei kuulunut ranta-asetakaava-alueeseen. Tilan eteläpuolelle on kaavassa osoitettu uusi, Erican tilaan rajautuva luonnonsuojelualue, jota ei toistaiseksi ole perustettu.

Ranta-asetakaava-alueen pohjoispuolella on vuonna 2008 perustettu Jänisniemen–Björnträskin luonnonsuojelualue. Suojelualue on kaksiosainen ja sijaitsee molemmin puolin Velskolan Pitkäjärveä. Asetakaava-alueen koillis- ja itäpuolella on vuonna 2009 perustettu Gillermossenin luonnonsuojelualue (kuva 1). Molemmat kaava-alueeseen rajautuvat suojelualueet ovat luonnontilaisen kaltaisia, harjanteisia kalliometsiä, joissa on kalliomaaston ympäröimiä rämeitä ja avosoita. Jänisniemen–Björnträskin alueella on myös luonnontilainen suolampi. Jänisniemi–Björnträsk kuuluu erillisenä kohteena Nuuksion Natura 2000 -alueeseen.

Ranta-asetakaava-alue on Pohjois-Espoon osayleiskaavassa (osa II, vahvistettu 11.1.1999) maa- ja metsätalousaluetta (kaavamerkintä MT), jolla sallitaan haja-asutusluonteinen rakentaminen.

Kuva 1. Gillermosseninkallion ranta-asemakaava-alueen sijainti (punainen rajaus). Vihreällä varjostetut luonnonsuojelualueet kuuluvat Nuuksion Natura 2000 -alueeseen.

3 ARVIOINNIN TOTEUTUS

Natura-arviointi perustuu olemassa olevaan aineistoon. Keskeisenä tietolähteenä on Nuuksion Natura-alueen tietolomake (5.12.2018). Kaava-alueeseen rajautuvan Natura-alueen luontotyyppejä tarkasteltiin 14.10.2022 tehdyllä maastokäynnillä.

Arvioinnissa tarkastellaan Natura-alueen suojeluperusteina olevia luontotyyppejä ja lajeja. Arvioitavat kohteet ilmenevät Natura-tietolomakkeesta. Nuuksion Natura 2000 -alue on suojeltu sekä luontodirektiivin (aluetyypit SAC/SCI) että lintudirektiivin (SPA) perusteella. Arvioitavia kohteita ovat

- luontodirektiivin liitteen I luontotyytit ja luontodirektiivin liitteen II lajit
- lintudirektiivin liitteen I lintulajit ja lintudirektiivin 4.2 artiklassa tarkoitetut muuttolinnut.

Natura-arvion laatimisen lähtökohtana on luonnonsuojelulain 65 §:n mukainen arviointivelvollisuus. Luonnonsuojelulain mukaan vaikutukset on arvioitava ”jos hanke yksin tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentää niitä luonnonarvoja, joiden vuoksi alue on ilmoitettu, ehdotettu tai sisällytetty Natura 2000-verkostoon”. Arviointivelvoite koskee myös Natura-alueen ulkopuolella toteutettavaa hanketta, jos siitä voi kohdistua haitallisia vaikutuksia Natura-alueelle.

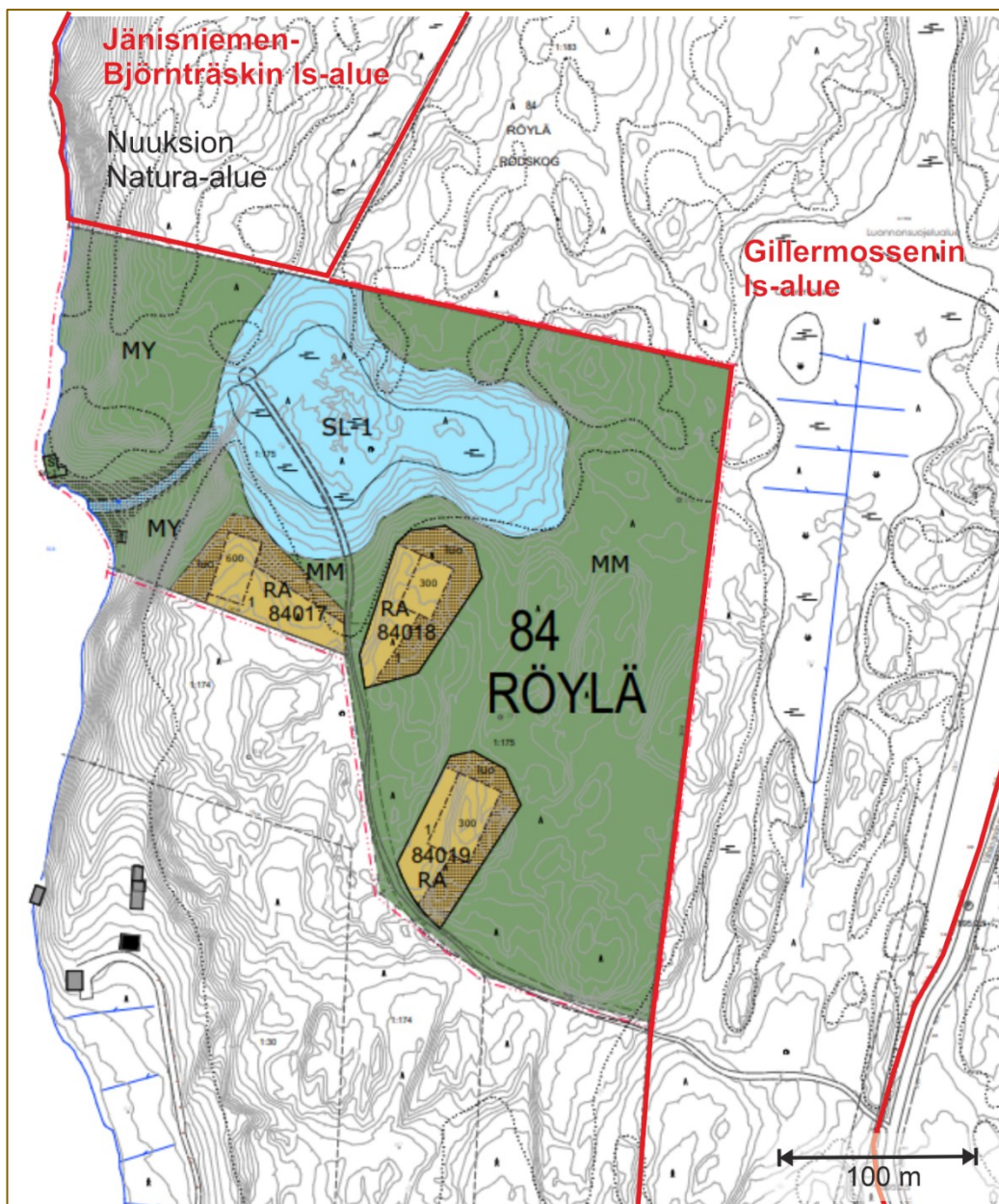
Luonnonsuojelulain 64 §:n mukaan arvioitava hanke tai suunnitelma ei saa merkittävästi heikentää Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja. Luonto- tai lintudirektiivissä ei ole määritetty milloin luonnonarvot heikentyvät merkittävästi. Euroopan komission (2019) ohjeen mukaan ”vaikutusten merkittävyys on määritettävä suhteessa suunnitelman tai hankkeen kohteena olevan suojeltavan alueen erityispiirteisiin ja luonnonoloihin, ottaen erityisesti huomioon alueen suojelutavoitteet”.

Haitallisia luontotyyppeihin kohdistuvia vaikutuksia tarkastellaan tässä arvioinnissa sen perusteella, ulottuvatko ne niin laajalle, että luontotyyppin pinta-ala Natura-alueella voi pienentyä merkittävästi (vaikutus > 2 % luontotyyppin pinta-alasta). Lajin kannan pysyvä pieneneminen tai Natura-alueella säännöllisesti esiintyvän kannan vaarantuminen on tulkittu merkittäväksi heikentymiseksi.

4 GILLERMOSSENINKALLION RANTA-ASEMAKAAVA

Gillermosseninkallion ranta-asemakaava-alueen (kaavatunnus 715400) pinta-ala on 10,75 hehtaaria. Alueella on rantaviivaa noin 200 metriä ja yhteistä rajaa ympäröivien luonnonsuojelualueiden kanssa 770 metriä. Tästä 160 metriä rajautuu Nuuksion Natura-alueeseen (kuva 2).

Kaava-alue on kallioista metsämaastoa lukuun ottamatta alueen luoteisosassa olevaa rämettä. Alueella on saunarakennus, jonne tulee vanha, osan matkaa kaava-alueen eteläreunaa noudattava ajotie. Kaavaluonnoksessa (päiväty 1.10.2022) on kolme uutta rakennuspaikkaa, jotka sijaitsevat toisistaan erillään kaava-alueen eteläosassa nykyisen ajotien varrella (kuva 2). Rakennuspaikat on merkitty kaavaan loma-asuntotonteiksi (RA). Rakennuspaikat sijaitsevat kallioalueen tasanteilla. Nykyinen tie säilyy kulkuyhteytenä, eikä uusia teitä rakenneta. Tonttien ulkopuoliset metsäalueet on osoitettu kaavassa MY- ja MM-merkinnöillä. Pohjoisosan räme on varattu suojelualueeksi (SL-1), joka maanomistajan on tarkoitus ennallistaa.

Kuva 2. Gillermosseninkallion ranta-asemakaava ja ympäröivät luonnonsuojelualueet. Niistä läntinen kuuluu Nuuksion Natura 2000 -alueeseen.

5 NUUKSION NATURA 2000 -ALUE (FI0100040)

5.1 Yleiskuvas

Nuuksion Natura-alue on useasta erillisestä kohteesta koostuva alue, joka sijaitsee Espoon, Kirkkonummen ja Vihdin alueella. Natura-alueen pinta-ala on 5 644 hehtaaria. Aluetta luonnehtii lukuisten murroslaaksojen, kalliojyrkänteiden ja silokallioiden halkoma peruskallio. Laaksojen pohjalla on runsaasti pieniä soita ja järviä. Metsät ovat vaihtelevia havumetsiä. Kasvillisuus on kallioperän rikkonaisuuden takia pienipiirteistä ja mosaiikkimaista. Rehevimmät ja monimuotoisimmat metsät

ovat murroslaaksojen rinteillä ja pohjalla, joissa on sekapuuna runsaasti haapaa ja paikoin lehmusta ja vaahteraa. Kalliokasvillisuus vaihtelee kuivista ja paahteisista jäkäläkallioista varjoisiin ja kosteisiin sammaljyrkänteisiin. Purolaaksoissa on paikoin kulttuuriperäisiä niittyjä, ja entisiä, niityiksi muuttuvia peltoja, joissa on perinnekasvillisuutta. Natura-alueella on asutusta hyvin vähän.

Alueelta valtiolle hankitut 3800 hehtaaria on suojeltu Nuuksion kansallispuistona.

5.2 Natura-alueen suojeluperusteet

Nuuksion Natura-alueen suojeluperusteena on sekä luontodirektiivi (SAC/SCI-alue) että lintudirektiivi (SPA-alue). Alue on suojeltu myös vesipuitedirektiivin nojalla, jonka suojeluperusteena alueella ovat kaakkuri, pienvedet ja paikallinen taimenkanta. Suojeluperusteina mainittuja luontotyyppisiä on 17 (taulukko 1).

Lintuja Natura-alueen suojeluperusteina on 27 lajia, joista 23 on lintudirektiivin liitteen I lajeja (taulukko 2).

Taulukko 1. Nuuksion Natura 2000 -alueen suojeluperusteina olevat luontotyypit. Priorisoidut luontotyypit on merkitty tähdellä. Luontotyyppin pinta-alat ja edustavuus Natura-lomakkeen mukaan

Luontotyyppi	Koodi	Pinta-ala (ha)	Edustavuus
Hiekkamaiden niukkamineraaliset niukkaravinteiset vedet	3110	131,2	Erinomainen
Humuspitoiset lammet ja järvet	3160	235,1	Hyvä
Pikkujoet ja purot	3260	2,24	Merkittävä
Fennoskandian runsaslajiset kuivat ja tuoreet niityt	6270	0,34	Merkittävä
Kostea suuruohokasvillisuus	6430	0,69	Merkittävä
Keidassuot*	7110	26,7	Hyvä
Vaihtumissuot ja rantasuot	7140	28,9	Merkittävä
Lähteet ja lähdesuot	7160	0,009	Hyvä
Letot	7230	0,002	Hyvä
Kasvipeitteiset silikaattikalliot	8220	560	Merkittävä
Borealiset luonnonmetsät*	9010	900	Merkittävä
Fennoskandian hemiborealiset luontaiset jalopuumetsät	9020	0,8	Hyvä
Borealiset lehdot	9050	68,3	Merkittävä
Fennoskandian hakamaat ja kaskilaitumet	9070	7,6	Merkittävä
Fennoskandian metsäluhdet	9080	1,19	Hyvä
Raviini- ja rinnelehdot	9180	0,2	Hyvä
Puustoiset suot*	91D0	366	Merkittävä

Taulukko 2. Nuuksion Natura 2000 -alueen suojeluperusteina mainitut lintulajit (Natura-lomakkeen tyhjien yksilömäärätietojen kohdalla on esitetty sanallinen asiantuntija-arvio). Lintudirektiivin liitteen I lajit on lihavoitu.

Laji	Pesiviä pareja	Yksilöitä muuttoaikoina
Harmaapäätikka	11–16	
Helmipöllö	2–5	
Huuhkaja	2–3	
Idänuunilintu	14–22	
Kaakkuri	3–5	
Kalatiira	5–10	
Kangaskiuru	1–3	
Kehräjä	5–10	
Koskikara	1	3–6
Kuikka	1–2	
Kurki	3–4	
Laulujoutsen	1	
Liro	0–2	
Mehiläishaukka	1–31–3	

Laji	Pesiviä pareja	Yksilöitä muuttoaikoina
Metso	10–20	
Nuolihaukka	1–5	
Palokärki	7–10	
Peltosirkku	0–2	
Pikkulepinkäinen	9–14	
Pikkusieppo	50–80	
Pohjantikka	7–10	
Pyy	90–170	
Ruisräikkä	0–1	
Teeri	16–22	
Varpuspöllö	2–5	
Viirupöllö	2–4	
salattu laji	0–2	

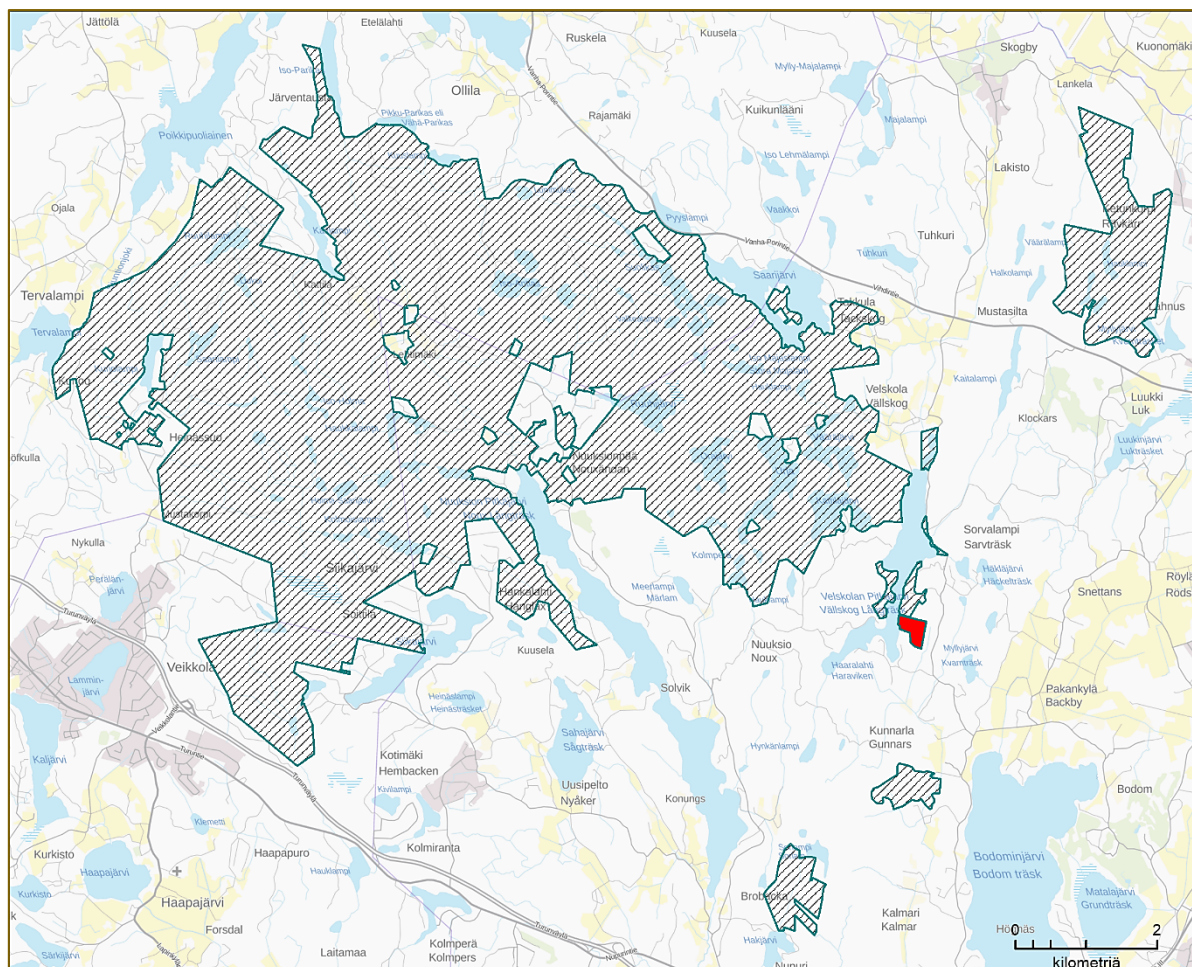
Suojeluperusteina mainitaan lisäksi kolme luontodirektiivin liitteen II lajia: **saukko**, **liito-orava** sekä **kirjoverkkoperhonen**. Natura-alue on tietolomakkeen mukaan erittäin merkittävä alue liito-oravalle (100–300 yksilöä) ja kirjoverkkoperhoselle (kannan suuruutta ei arvioitu). Saukkokannaksi on esitetty 1–2 yksilöä.

6 VAIKUTUKSET NATURA-ALUEEN SUOJELUARVOIHIN

6.1 Vaikutusalueen laajuus

Gillermosseninkallion ranta-asemakaava-alue sijaitsee Nuuksion laajan Natura-alueen itäreunassa ja rajautuu muusta Natura-alueesta erillään olevaan Jänisniemen–Björnträskin alueeseen (kuva 3). Jänisniemi–Björnträsk on kaksiosainen kohde, jonka länsipuolisko (Jänisniemi) on Velskolan Pitkäjärven länsirannalla ja itäpuolisko (Björnträsk) itärannalla ranta-asemakaava-alueen tuntumassa. Järven vesialue ei kuulu Natura-alueeseen.

Asemakaavaluonnokseen ei ole merkitty uusia venevalkamia tai laitureita. Natura-alueen pääosa sijaitsee Velskolan Pitkäjärven länsipuolella yli kahden kilometrin päässä asemakaava-alueesta. Arvioitavissa olevat vaikutukset kohdistuvat Björnträskin alueelle ja sen pohjoispuolelle, jonne pääsee maitse kaava-alueen puolelta.

Kuva 3. Nuuksion Natura 2000 -alue (harmaa viivoitus) ja Gillermossenin ranta-asemakaava-alue (punainen alue).

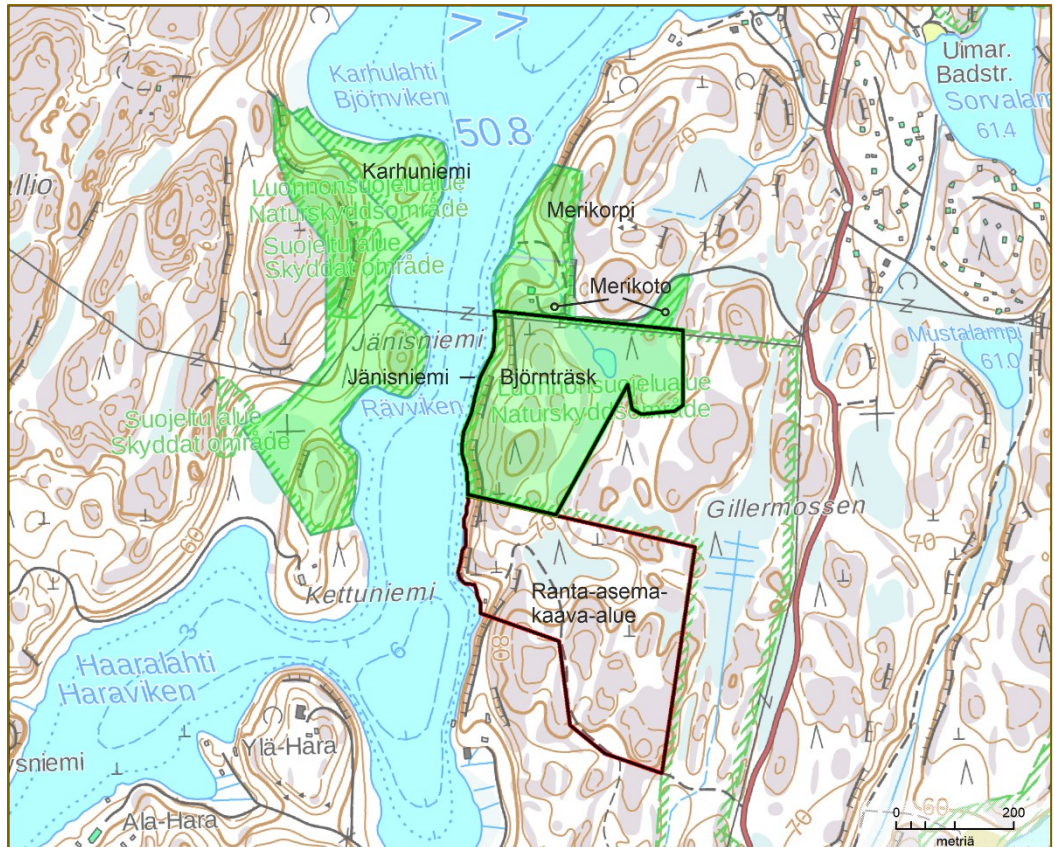
6.2 Välittömät vaikutukset

Asemakaavaluonnoksessa osoitetut rakentamiskaupat sijaitsevat Natura-alueen ulkopuolella (kuvat 2 ja 4). Myöskään kulkuyhteydet eivät sijoitu Natura-alueelle.

Ranta-asemakaavan toteutuminen ei pienennä Natura-alueella olevien luontotyyppien pinta-alaa tai suojeltavien lajien elinympäristöjä. Hankkeella ei ole välittömiä vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteisiin.

6.3 Välilliset vaikutukset

Asemakaavaluonnoksen toteutuminen tuo asemakaava-alueelle kolme uutta loma-asuntoa, jotka sijaitsevat 150–300 metrin päässä Natura-alueesta. Rakentamiskauppojen ja Natura-alueen välissä on kalliometsää, kangasmetsää ja rämettä. Mahdollisia kaavan toteutumisesta aiheutuva välillisiä vaikutuksia ovat vaikutukset pintavesien virtaamiseen, melu sekä ihmisten liikkumisesta aiheutuva maaston kuluminen ja muut häiriöt.

Kuva 4. Gillermosseninkallion ranta-asemakaava-alue ja läheiset Nuuksion Natura 2000 -alueeseen kuuluvat luonnonsuojelualueet (vihreä varjostus). Kaavan vaikutukset kohdistuvat todennäköisimmin vihreällä rajatulle Björnträskin alueelle.

Natura-alueen ja asemakaava-alueen rajalla on matala kallioharjanne, eikä Natura-alueelle kulkeudu vesiä kaava-alueen puolelta. Rakentaminen ei vaikuta Natura-alueen vesitasapainoon.

Moottoriajoneuvojen käyttö on kielletty Natura-alueeseen kuuluvan Jänisniemen–Björnträskin luonnonsuojelualueella. Kaavassa osoitetut rakentamispaidat on varattu loma-asunnoille, jotka sijaitsevat metsäisellä alueella yli 150 metrin päässä Natura-alueesta. Loma-asuntojen käytöstä ei voi arvioida aiheutuvan merkittäviä meluhaittoja Natura-alueen puolelle.

Arvioitavaksi jää virkistyskäytön lisääntymisen vaikutukset Natura-alueen suojelu- perusteisiin. Velskolan Pitkäjärven vesialue ei kuulu Natura-alueeseen. Kaavassa ei osoiteta uusia laituripaikkoja tai venevalkamia. Arviointia ei ole tarpeen ulottaa Velskolan Pitkäjärven länsipuolelle, jonne ranta-asemakaava-alueelta ei johda kul- kuyhteyksiä.

Kaava-alueeseen rajautuvan Björnträskin alueen pohjoispuolella on kaksi Natura- alueeseen kuuluvaa luonnonsuojelualueutta, jotta käsittävät järvenrantaan viettä- vän metsärinteen. Eteläisemmällä Merikodon alueella on yksityiskäytössä oleva asuin- tai lomarakennus, joka rajoittaa Björnträskin pohjoispuolisen alueen virkis- tuskäyttöä. Natura-arvioinnista on tarpeen tarkastella virkistyskäytöstä Björnträsk- kin alueeseen (kuva 4) kohdistuvia vaikutuksia.

6.3.1 Vaikutukset luontotyyppihin

Asema-kaava-alueen pohjoispuolella olevalta Björnträsketin alueelta ei ole käytettävissä Natura-luontotyyppikarttoja. Natura-arvioinnin yhteydessä tehdyllä maastokäynnin perusteella alueella on humuspitoiset lammet ja järvet -luontotyyppiä, kasvipeitteiset silikaattikalliot -luontotyyppiä sekä puustoiset suot -luontotyyppiä (Airaksinen & Karttunen 2001). Muita Natura-tietolomakkeella lueteltuja luontotyyppisiä alueita ei ole.

Humuspitoiset lammet ja järvet. Luontotyyppiin kuuluu niukkaravinteisia lampia ja järviä, joiden vesi on humuspitoisten aineiden ruskeaksi värjäämää. Rantavyöhyke on usein soistunut ja siinä on kelluvia rahkasammalkasvustoja. Luontotyyppiin kuuluvia vesiä on yleisimmin turvemailla, soilla ja soistumassa olevilla kan-kailla.

Björnträskin lampi kuuluu humuspitoiset lammet ja järvet luontotyyppiin. Lampi on rämeiden reunustama ja sen rantoja kiertää upottava rantaneva. Lammen laskupuroa on aikoinaan kaivettu. Laskupuro on lähes tukkeutunut ja lammen luontotila on säilynyt hyvänä. Luontotyyppiä on Natura-alueella kaikkiaan 235 hehtaaria. Björnträskin pinta-ala rantanevat mukaan lukien on noin 0,2 hehtaaria.

Vaikutukset. Humuspitoisten lampien ja järvien rantanevat kestävät huonosti ulkoilukäyttöä. Upottavuutensa ja märkyytensä vuoksi ne eivät ole suosittuja liikkumispaiikkoja. Gillermossenin ranta-asetakaava-alueelta tapahtuva liikkuminen ohjautuu kuivemmille ja kulkemista paremmin kestäville alueille lampea reunustavan suon ympäristöön. Käynnit lammen rannalla jäänevät satunnaisiksi ja ne kohdistuvat hyvin pieneen osaan Natura-alueella olevan luontotyyppin kokonaisalasta. *Asemakaavan toteutumisesta ei todennäköisesti aiheudu merkittäviä haitallisia vaikutuksia humuspitoiset lammet ja järvet -luontotyyppiin.*

Kasvipeitteiset silikaattikalliot. Silikaattikalliot on laaja-alainen luontotyyppi, johon kuuluu suurin osa sisämaan kallioista, joissa ei ole kalkkikiveä. Silikaattikallioiden kasvillisuus on hyvin vaihtelevaa ja sen koostumukseen vaikuttavat mm. kivilajit, ilmansuunta, kaltevuus ja rinteiden jyrkkyys. Silikaattikallioiden kasvipeite kärsii herkästi kallioilla liikkumisesta. Virkistyskäytön lisääntyminen uhkaa luontotyyppiä kasvillisuuden kulumisherkkyyden takia.

Björnträskin alueen länsiosassa on laajalti silikaattikalliota. Järveen viettävässä rinteessä on myös lähes puuttomia, maisemallisesti näyttäviä silokallioita. Niukka-puustoista silikaattikallioita on alueella noin 1,3 hehtaaria. Luontotyyppin pinta-ala Natura-alueella on 560 hehtaaria.

Vaikutukset. Björnträskin alueen ulkoilukäyttö on polkujen niukkuuden perusteella ollut vähäistä. Ainoa käytetympään näköinen polku on rantakallion yläosassa, josta erkaantuu kallioalueellekin muutama sivupolku. Kallion kasvillisuus on paikoin kulunutta ja paikoin hyvin säilynyttä hankalasti kuljettavien jyrkkien rinteiden kohdalla.

Björnträsk

Puustoista suota
Björnträskin alu-
een eteläosassaKasvipeitteistä
silikaattikalliota
Björnträskin
alueella

Virkistyskäytön lisääntyessä kasvillisuuden kulumisen silikaattikallioilla on mahdollista. Vähäisen rakentamisen takia kaavan toteutuminen ei kuitenkaan lisää merkittävästi alueen virkistyskäyttöä. Kallioalueella liikkuminen todennäköisesti ohjautuu jatkossakin rinteiden yläosan helppokulkuiselle polulle, haitat kohdistuvat ennestäänkin kuluneille aloille ja hankalimmin kuljettavat kalliorinteet säilyvät hyväkuntoisina. Hyvin pieni osuus (0,2 %) luontotyyppin pinta-alasta on asemakaavan vaikutusalueella. ***Asemakaavan toteutumisesta ei todennäköisesti aiheudu merkittäviä haitallisia vaikutuksia kasvipeitteiset silikaattikalliot -luontotyyppiin.***

Puustoiset suot -luontotyyppiin kuuluvat kaikki paksuturpeiset korvet ja rämeet. Björnträskin alueen itäosan kalliomurroksessa oleva isovarpuräme kuuluu puustoiset suot -luontotyyppiin. Suon pinta-ala on 2,9 hehtaaria. Suon luonnontila on hyvä. Luontotyyppiä on Nuuksion Natura-alueella kaikkiaan 366 hehtaaria.

Vaikutukset. Björnträskin rämeellä on liikuttu hyvin vähän. Liikkuminen on ohjautunut kuivempaan ja kulkemista paremmin kestäväan metsä- ja kallioomaastoon suon länsipuolelle. Suolla on joitakin heikosti erottuvia, ehkä hirvieläinten käyttämiä polkuja. Alueen ulkoilukäyttö lisääntyy kaavaratkaisun takia vain vähän. Björnträskin suolle saattaa käytön lisääntyessä syntyä uusia polkuja, mutta luontotyyppin toiminnallisuuden kannalta muutos ei ole merkittävä. Luontotyyppin pinta-alasta alle prosentti on asemakaavan mahdollisella vaikutusalueella. ***Asemakaavan toteutumisesta ei todennäköisesti aiheudu merkittäviä haitallisia vaikutuksia puustoiset suot -luontotyyppiin.***

6.3.2 Vaikutukset lajeihin

Asemakaava-alueen pohjoispuolella on liito-oravan elinympäristö (Tammelin 2010). Asemakaava-alueelta ja sen pohjoispuolen Natura-alueelta on havaintoja palokärjestä ja pyystä (lausunnon kirjoittaja), jotka mainitaan Natura-alueen suojeluperusteina. Muille suojeluperusteina oleville lintulajeille sopivaa ympäristöä arvioitiin alueelle tehdyllä maastokäynnillä olevan hyvin vähän tai ei ollenkaan. Myös kirjoverkkoperhoselle sopivaa ympäristöä (maitikoita kasvavaa kangasmaastoa) on erittäin niukasti.

Liito-orava on varttuneiden kuusivaltaisten sekametsien eläin, joka käyttää pesäpaikkoinaan puunkoloja ja vanhoja oravan risupesäitä. Tiedossa oleva liito-oravan elinympäristö on Natura-alueella noin 500 metrin päässä asemakaava-alueelta.

Liito-oravat liikkuvat yöaikaan ja viettävät päivät puun kolossa tai muussa suojaisassa paikassa. Laji ei häiriinny ihmisten liikkumisesta ja äänistä, ja se tulee hyvin toimeen myös asutuksen lomassa olevissa virkistysmetsissä, kunhan ne puustonsa puolesta täyttävät liito-oravan vaatimukset.

Asemakaavan toteutumisesta johtuva virkistyskäytön lisääntyminen jää vähäiseksi. Sen ***ei voi arvioida vaikuttavan alueella eläviin liito-oraviin.***

Palokärki elää koko vuoden varttuneissa ja vanhoissa metsissä, joissa on tarjolla lahoppua. Laji ei häiriinny herkästi ihmisten liikkumisesta tai äänistä. Pesäpuukin

voi sijaita vilkkaan ulkoilureitin lähellä. **Asemakaavan** toteutumisesta johtuva virkistyskäytön lisääntyminen jää vähäiseksi. Sen *ei voi arvioida vaikuttavan alueella eläviin palokärkiin*.

Pyy on koko Suomessa elävä paikkalintu, jonka suosii tiheitä, pensaikkoisia sekametsiä ja kuusikoita. Tiheä kasvillisuus suojaa pyitä pedoilta ja tarjoaa suojaa talvella. Tiheäpuustoiset metsänreunat, korpinotkelmat sekä rehevät metsäpurojen varret ovat lajin käyttämiä ruokailupaikkoja. Pyyt oleskelevat paljon maassa ja sievät melko hyvin lähellä liikkuvia ihmisiä.

Asemakaavan toteutumisesta johtuvan virkistyskäytön lisääntymisen vaikutuksia pyyhyn on hankala arvioida. Asemakaava-alueen lähellä elävät Pyyt oleskelevat todennäköisimmin soiden laiteilla ja rinteiden tiheäpuustoisissa alaosissa, joiden virkistyskäyttö on kaavan toteutuessakin vähäistä. Asemakaava-alueen lähistöllä saattaa pinta-alan perusteella elää 1–3 pyyparia. Nuuksion koko Natura-alueen pyykannaksi on arvioitu 90–170 paria. **Asemakaavan vaikutukset Natura-alueen pyykantaan ovat enintään vähäisiä.**

6.4 Vaikutukset Nuuksion Natura-alueen eheyteen

Gillermosseninkallion asemakaava saattaa lisätä Nuuksion muusta Natura-alueesta erillään olevan Björnträsketin alueen virkistyskäyttöä. Kävijäselvitysten mukaan luontoalueilla liikkuminen keskittyy merkityille reiteille ja poluille. Koska asemakaavaluonnoksessa on ainoastaan kolme uutta loma-asunnon rakennuspaikkaa, kaavan toteuttamisen ei arvioida lisäävän merkittävästi ulkoilusta syntyvää kuluneisuutta nykytilanteeseen verrattuna.

Asemakaavan toteutuminen ei sijaintinsa vuoksi katkaise Natura-alueella olevia tärkeitä ekologisia yhteyksiä, eikä vaikuta haitallisesti Natura-alueen toiminnallisuuteen ja eheyteen.

6.5 Muut hankkeet ja suunnitelmat

Gillermosseninkallion asemakaava-alue on Pohjois-Espoon yleiskaava II:n maa- ja metsätalousaluetta (MT). Asemakaava-alueen ympäristössä on voimassa Velskolan Pitkäjärven eteläosan vuonna 2014 vahvistettu ranta-asetakaava, jossa on runsaat 20 rakennuspaikkaa, joista osa on toteutunut. Gillermosseninkallion ranta-asetakaava lisää rakennuspaikkojen määrää kolmella, mutta sillä ei ole aiempien kaavojen kanssa arvioitavissa olevia Nuuksion Natura-alueeseen kohdistuvia yhteisvaikutuksia. Tiedossa ei ole muitakaan hankkeita tai suunnitelmia, jotka voisivat yhdessä Gillermosseninkallion asemakaavaluonnoksen kanssa vaikuttaa haitallisesti Nuuksion Natura 2000 -alueen suojeluperusteisiin.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Gillermosseninkallion ranta-asetakaavaluonnoksessa on kolme uutta loma-asunnon rakennuspaikkaa, jotka sijaitsevat 150–300 metrin päässä lähimmästä Nuuk-sion Natura 2000 -alueen osa-alueesta. Kaavan toteutuminen ei aiheuta suoria muutoksia Natura-alueella. Mahdolliset vaikutukset aiheutuvat virkistyskäytöstä, joka voi kaavan toteutuessa lisääntyä Natura-alueella. Kaavan alhaisen mitoituk-sen ja kaava-alueen sijainnin vuoksi virkistyskäytön vaikutukset Natura-alueen luontotyyppeihin ja lajeihin on arvioitu hyvin vähäisiksi.

Käytettävissä olevien tietojen ja tehdyn asiantuntija-arvioinnin perusteella Giller-mosseninkallion ranta-asetakaavan toteutuminen kaavaluonnoksen mukaisesti ei todennäköisesti merkittävästi heikennä niitä luonnonarvoja, joiden suojele-miseksi Nuuk-sio on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. Tämän vuoksi varsinaista luonnonsuojelulain 65 § 1 mom tarkoittamaa arviointia ei tarvita.

8 LÄHTEET JA KIRJALLISUUS

Euroopan komissio 2019: Natura 2000 -alueiden suojelu ja käyttö – Luontodirektiivin 92/43/ETY 6 artiklan säännökset. – Euroopan unionin julkaisutoimisto, Luxemburg.

Marhami Oy 2022a: Velskolan Pitkäjärvi, Gillermosseninkallion ranta-asetakaava. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma, 1.10.2022.

Marhami Oy 2022b: Velskolan Pitkäjärvi, Gillermosseninkallio. Ranta-asetakaava ja asetakaavan selostus, luonnos 1.10.2022.

Tammelin, H. 2011: Velskolan Pitkäjärvi. Eteläosan ranta-asetakaavan luontosel-vitys. – T:mi Ekologinen ympäristökartoitus, 3.11.2010.

Ympäristösuunnittelu Enviro Oy 2018: Luontoselvitys kiinteistön Erica 1:175 ase-makaavaa varten. – Julkaisematon selvitysraportti, 18.12.2018.